

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep.
0032 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.: ksk

Oslo 30. januar 2017

Høringsuttalelse – NOU 2016: 21 Stiftelsesloven

Sparebankforeningen viser til Nærings- og fiskeridepartementets brev 24. oktober 2017, vedlagt høringsnotat og forslag til ny stiftelseslov.

Innledning

Et særtrekk ved sparebankvesenet har vært bankenes selveide egenkapital. Sparebankene var selveide, som stiftelser. En lovendring på midten av 1980-tallet åpnet for privat egenkapital i sparebanker, og etter 1988 hadde flere sparebanker både selveid og privat egenkapital. Som en konsekvens av strukturendringer og omdanninger, har selveid egenkapital flyttet fra sparebankene til en rekke sparebankstiftelser. Dette har vært en ønsket og tilsiktet utvikling. Sparebankstiftelser har vært et viktig virkemiddel for å tilskynde naturlige strukturendringer i sparebanksektoren, samtidig som eierskapet til kapitalen har blitt liggende igjen i det lokalsamfunnet den er bygd opp. Dette sikrer også et langsiktig og lokalbasert eierskap til bankene i framtida. Ved utgangen av 2015 var over 70 prosent av sparebankenes egenkapital selveid. Sparebankstiftelsene eide på samme tidspunkt om lag 20 prosent av den selveide kapitalen.

Sparebankforeningen vil nedenfor knytte noen kommentarer til lovutvalgets uttalelser i utredningens kapittel 8, herunder om tilsynet med sparebankstiftelser. Avslutningsvis gis merknader til kapittel 9 om næringsdrivende stiftelser.

Sentrale særtrekk ved sparebankstiftelser

Utvalget mener det kan framstå som et tankekors at en så vesentlig del av stiftelsessektoren står utenfor den alminnelige stiftelsesloven. Utvalget uttaler også at det har vært en dreining fra at sparebankstiftelsenes formål er eierposisjonen i banken mot at hovedvirksomheten er å dele ut midler til allmenntilgode formål.

Sparebankforeningen vil påpeke at sparebankstiftelsene som organisasjonsform har sitt historiske opphav i sparebankvesenets behov for å løse hensiktsmessige strukturelle

endringer. Sparebankstiftelsene har vokst fram og er et resultat av strukturendringer i sparebankvesenet - sammenslåinger av sparebanker og omdannelser av sparebanker til aksjesparebanker. En viktig oppgave for sparebankstiftelsene er å forvalte kapitalen som er bygget opp gjennom sparebanken, og sikre et langsiktig og stabilt eierskap i banken de har sprunget ut av. Sparebankstiftelsene skal ivareta og videreutvikle de sparebanktradisjonene de er gitt til forvaltning. Disse stiftelsene er således dannet på et helt annet grunnlag og skiller seg på flere punkter vesentlig fra øvrige stiftelser i Norge.

Sparebankforeningen er ikke enig i at det har vært en dreining av formålet fra eierskap i banken til utdeling av midler til allmenntilgjengelige formål. Et sentralt mål for sparebankstiftelsene er fortsatt et langsiktig og stabilt eierskap i sparebanken eller den omdannede banken. En naturlig følge av dette er at stiftelsenes kjerneoppgaver er utøvelse av eierskapet i sparebankene, forvaltning av kapitalen samt å bidra til lokalsamfunnet gjennom gaver til allmenntilgjengelige formål. Disse oppgavene henger nøye sammen.

Sparebankforeningen ønsker at regelverket for sparebankstiftelsene skal sikre et langsiktig og stabilt eierskap i sparebankene og bidra til å bevare lokal forankring. Etter vår vurdering ivaretar finansforetakslovens særregler dette på en hensiktsmessig måte. Reglene legger til rette for strukturendringer, samtidig som sparebankenes egenart bevares.

Tilsyn med sparebankstiftelser

Lovutvalgets mener at tilsynet med formålsrealiseringen kan ligge hos Stiftelsestilsynet.

Etter Sparebankforeningens vurdering bør Finanstilsynet fortsatt føre tilsyn med alle deler av sparebankstiftelsenes aktiviteter og oppgaver. Vi mener dette er hensiktsmessig grunnet sparebankstiftelsenes særtrekk, samt stiftelsenes opphav og historiske begrunnelse. Dette syn er også begrunnet i at sparebankstiftelsenes oppgaver henger nøye sammen, og at det derfor er en fordel at det samme tilsynsorganet fører tilsyn med samtlige oppgaver.

Sparebankstiftelsenes eierskap i sparebankene fordrer en særlig kontroll med stiftelsenes kapitalforvaltning. Finanstilsynet fører kontroll med at sparebankstiftelsene forvalter den selveide kapitalen og annen kapital på en forsvarlig og tilfredsstillende måte. Sparebankforeningen mener en naturlig følge av dette er at Finanstilsynet også fører tilsynet med at deler av denne kapitalen tilordnes gode formål i samfunnet. Stiftelsene skal forvalte sparebankkapitalen som er bygget opp i lokalsamfunnet, og la denne bidra til å løse nye samfunnsoppgaver. Etter Sparebankforeningens vurdering vil det være uheldig å skille tilsynet med disse oppgavene mellom hhv. Finanstilsynet og Stiftelsestilsynet.

Det tilsynsorganet som fører tilsyn med sparebankene bør føre tilsynet med sparebankstiftelsene. Sparebankstiftelsene er en helt særegen type organisasjon grunnet sitt eierskap i sparebanker. Ettersom det er Finanstilsynet som fører tilsyn med sparebankene,

herunder eierstrukturen i sparebankene, mener Sparebankforeningen at Finanstilsynet også er nærmest til å føre tilsynet med sparebankstiftelsene. Til dette kommer sparebankene fortsatt utøver en utstrakt gavevirksomhet basert på de samme kriterier som stiftelsene, noe som ytterligere tilsier at man ikke må dele opp tilsynsansvaret. Stiftelser og bankene de eier, har også et utstrakt samarbeid om gavevirksomheten, og dette lar seg ikke splitte opp noen fornuftig måte. Det er heller ikke påvist at Finanstilsynets kontroll med formålsrealiseringen har vært mangelfull eller for øvrig har ført til uheldige utdelinger av noen art. Sparebankforeningen vil påpeke at når Finanstilsynet også skal ha ansvar for tilsynet med formålsrealiseringen, må tilsynet sikre seg tilstrekkelig kompetanse for å håndtere dette på en god måte

Sparebankene og sparebankstiftelsene delte i 2015 ut totalt 964 millioner kroner til ulike allmennyttige formål.

Næringsdrivende stiftelser

Lovutvalgets foreslår at næringsdrivende stiftelser ikke videreføres som en egen kategori stiftelse.

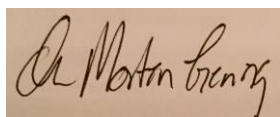
Sparebankforeningen er enig i at det ikke er behov for at næringsdrivende stiftelser skal opprettholdes som en egen stiftelsesform. Dette vil innebære en forenkling av regelverket, og gi et mer oversiktlig rettsbilde.

Sparebankforeningens rapport «Rammer for allmennytte»

Sparebankforeningen har utarbeidet rapporten «Rammer for Allmennytte». Rapporten belyser sparebanker og sparebankstiftelsers allmennyttige arbeid og drøfter rammene for sparebankers og sparebankstiftelser gaveformål.

Hvis ønskelig stiller vi gjerne i et møte der vi kan redegjøre nærmere for rapporten.

Med vennlig hilsen
for Sparebankforeningen i Norge

Ole Morten Geving
Direktør Sparebankforeningen